

O.B. Кононова

Ефективність лікування загостреного перебігу генералізованого пародонтиту у хворих з проявами психоемоційного стресу

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Резюме. На сьогоднішній день загальноприйнятим етіологічним фактором захворювань пародонта є пародонтопатогенна мікрофлора. У разі виникнення сприятливих обставин (наявності системних захворювань, зниження загальної чи місцевої резистентності) вона швидко розмножується і викликає ураження пародонта: гінгівіт чи пародонтит. Серед цих системних уражень значне місце займає психологічний стрес. Це слід враховувати в комплексному лікуванні хворих на генералізований пародонтит. З огляду на це, запропонована медикаментозна схема підготовки хворих на генералізований пародонтит загостреного перебігу з наявністю психоемоційного стресу із застосуванням модифікованого комплексу адреноблокаторів.

Мета дослідження: визначення результатів клінічної ефективності застосування модифікованого комплексу адреноблокаторів у комплексному лікуванні хворих на генералізований пародонтит загостреного перебігу в разі наявності у них психоемоційного стресу.

Матеріал і методи дослідження. Дане клінічне дослідження було проведено в групі із 50-ти хворих на генералізований пародонтит I-II ступеня, загостреного перебігу та проявами психологічного стресу. Медикаментозне лікування проводили з використанням модифікованої запропонованої премедикації комплексом адреноблокаторів. Було проведено комплексне обстеження стану тканин пародонта пацієнтів до лікування та після лікування. Для оцінки клінічної ефективності лікування використовували пробу Шіллера-Писарєва (1962), індекс PMA С. Parma (1961), гігієнічний індекс OHI-S (1978), індекс PBI (H.R. Mühlmann, S.Son, 1971), пародонтальний індекс PI (A.L. Russel, 1956). Рівень психологічного стресу оцінювали за допомогою опитувальників DASS-21 і Спілбергера-Ханіна.

Результати. Було встановлено, що включення запропонованої модифікованої премедикації комплексом адреноблокаторів в комплексну терапію хворих на генералізований пародонтит загостреного перебігу з проявами психоемоційного стресу дозволяє ефективно пригнітити дистрофічно-запальний процес в тканинах пародонта. Це підтверджує зниження індексів PMA, OHI-S, PBI, PI у найближчі терміни спостереження.

Висновки. Застосування запропонованої модифікованої премедикації комплексом адреноблокаторів дозволяє підвищити ефективність лікування хворих на генералізований пародонтит загостреного перебігу з проявами психоемоційного стресу.

Ключові слова: генералізований пародонтит, пацієнти з проявами психоемоційного стресу, модифікована медикаментозна премедикація комплексом адреноблокаторів, найближчі терміни спостереження.

Актуальність

Загальноприйнятим етіологічним фактором захворювань пародонта є пародонтопатогенна мікрофлора. Вона в незначній кількості міститься у порожнині рота людини. У разі виникнення сприятливих обставин (наявності системних захворювань, зниження загальної чи місцевої резистентності) вона швидко розмножується і викликає ураження пародонта: гінгівіт чи пародонтит [4, 5, 7, 14, 25, 29, 30]. Серед цих системних уражень значне місце займає хронічний стрес [28, 1, 4, 5, 7]. Наявність цих системних уражень слід враховувати при проведенні комплексного лікування захворювання пародонта [2, 15, 20]. Серед цих системних уражень важливе місце займає психологічний стрес [7, 6, 16, 23].

Вплив психоемоційного стресу на організм пацієнта і тканини пародонта можна нейтралізувати за допомогою медикаментозних засобів. З метою підготовки хворих на генералізований пародонтит з проявами психоемоційного стресу запропоновані комплекс медикаментозних засобів: зоксон (по 0,002 г 1 раз на день), ніцерголін (по 0,005 г 3 рази на день), сібазон (по 0,005 г 1 раз на день) [12, 13]. В експериментальних біохімічних та патогістологічних дослідженнях показана пародонтопротекторна дія запропонованого медикаментозного комплексу [10, 11] і обґрунтовано його застосування у клінічних умовах. Враховуючи більш виражені прояви психоемоційного стресу у хворих із загостреним перебігом генералізованого пародонтиту у разі застосування даного комплексу

для лікування хворих із загостреним перебігом генералізованого пародонтиту у 2 рази були збільшені дози ніцерголіну (по 0,01 г 3 рази на день) та сібазону (по 0,01 г 3 рази на день).

Метою даного дослідження було визначення результатів клінічної ефективності застосування модифікованого запропонованого комплексу адреноблокаторів у комплексному лікуванні хворих на генералізований пародонтит загостреного перебігу в разі наявності у них психоемоційного стресу.

Матеріал і методи дослідження

Дане клінічне дослідження було проведено в групі із 50-ти хворих на генералізований пародонтит I-II ступеня, загостреного перебігу та проявами психологічного стресу. Основну підгрупу склали 30 пацієнтів, в контрольній підгрупі порівняння було 20 хворих. Розподіл хворих представлений в табл. 1.

В комплексному лікуванні пацієнтів основної підгрупи застосовували модифікований посиленій комплекс адреноблокаторів для пригнічення проявів психологічного стресу. Пацієнтам контрольної підгрупи проводили аналогічне до хворих основної підгрупи лікування, але без застосування модифікованого комплексу адреноблокаторів.

Рівень психологічного стресу оцінювали за допомогою опитувальників (DASS-21; Спілбергера-Ханіна). [17, 22, 26]. Обстежувані заповнювали опитувальник Спілбергера-Ханіна, за допомогою якого визначаються

Таблиця 1

Розподіл хворих на генералізований пародонтит

Підгрупи обстежених	Захворювання пародонта				Вік (років)	Загальна кількість пацієнтів		
	І ступінь генералізованого пародонтиту		ІІ ступінь генералізованого пародонтиту			абс.	%	
	абс.	%	абс.	%				
Основна підгрупа	12	53,33	18	46,67	28,33	30	100,0	
Контрольна підгрупа	11	55,0	9	45,0	29,15	20	100,0	
Всього	23	46,00	27	54,00	27,25	50	100,0	

особистісна і ситуативна тривожність. В подальшому оцінювали відповіді згідно ключів і підраховували загальну кількість балів за всіма судженнями окремо по кожній з шкал (ситуаційної тривожності та особистісної тривожності).

Хворим на генералізований пародонтит проводили ретельне видалення всіх зубних відкладень зі зрошенням пародонтальних кишень 0,5 % розчином хлоргексидину. В подальшому проводили ретельне очищення під'ясенних поверхонь коренів зубів з видаленням розм'якшеного цементу і дентину (так звану SRP-терапію). Медикаментозне лікування симптоматичного гінгівіту проводили відповідно до його форми – загострений перебіг катаракального гінгівіту однаково у пацієнтів обох груп. Наявність запалення в яснах виявляли та оцінювали за допомогою проби Шіллера-Писарєва (1962) та індексу РМА за С. Parma (1961) [21, 27]. Стан гігієни порожнини рота оцінювали за допомогою індексу OHI-S (1964) [8, 9] та індексу O'Leary, оцінку рівня кровоточивості ясен за індексом кровоточивості PBI (HR Mühlemann, S.Son, 1971) [19]. В цілому стан пародонта оцінювали за допомогою пародонтального індексу PI за A.L. Russel [24]. Діагноз захворювання пародонта встановлювали за класифікацією М.Ф.Данилевського [3]. Отримані результати обробляли статистичними методами за допомогою персональних комп'ютерів [18].

Результати дослідження

Ефективність проведеного лікування приводила до значного поліпшення гігієнічного стану пацієнтів обох підгруп. Це підтверджувалося поліпшенням гігієнічного індексу OHI-S в 2,91 разу з $1,72 \pm 0,13$ бала до $0,59 \pm 0,05$ бала. У пацієнтів з І ступенем генералізованого пародонтиту основної підгрупи індекс гігієни OHI-S зменшився в 3,02 разу з $1,54 \pm 0,09$ бала до $0,51 \pm 0,05$ бала, у пацієнтів з ІІ ступенем генералізованого пародонтиту гігієнічний індекс зменшився в 2,72 разу з $1,77 \pm 0,17$ до $0,65 \pm 0,07$ бала (табл. 2). Отримані значення гігієнічного індексу свідчили про досягнутий хороший гігієнічний рівень ротової порожнини.

У контрольній підгрупі серед пацієнтів з І ступенем генералізованого пародонтиту гігієнічний індекс порожнини рота OHI-S зменшився у 2,61 разу з $1,67 \pm 0,16$ бала до $0,64 \pm 0,06$ бала, у пацієнтів з ІІ ступенем генералізованого пародонтиту цей індекс був знижений у 2,08 разу з $1,83 \pm 0,17$ до $0,88 \pm 0,07$ бала. Загалом у хворих контрольної підгрупи гігієнічний індекс зменшився у 2,24 разу з $1,75 \pm 0,17$ бала до $0,78 \pm 0,07$ бала. Отриманий стан порожнини рота також відповідає хорошому гігієнічному рівню ротової порожнини. Дані гігієнічні показники за своїм значенням у пацієнтів основної і контрольної підгруп відрізнялися ($p < 0,05$) статистично достовірно. Графічно це представлено на рис. 1.

Про поліпшення гігієнічного стану порожнини рота свідчили також показники пародонтального індексу O'Leary. Проведене лікування приводило до зменшення

значень цього індексу у пацієнтів обох підгруп. Загалом у хворих основної підгрупи відмічене зменшення значення пародонтального індексу O'Leary в 5,6 разу з $63,45 \pm 5,5$ % до $11,33 \pm 0,93$ %. У пацієнтів з І ступенем генералізованого пародонтиту основної підгрупи пародонтальний індекс O'Leary зменшився в 5,62 разу з $57,3 \pm 5,1$ % до $10,2 \pm 0,89$ %, у пацієнтів з ІІ ступенем генералізованого пародонтиту індекс O'Leary зменшився в 5,82 разу з $79,2 \pm 5,8$ % до $13,6 \pm 0,97$ % (табл. 2). Таким чином, отримані значення пародонтального індексу O'Leary підтвердили досягнення хорошого гігієнічного стану ротової порожнини.

В контрольній підгрупі у разі І ступеня генералізованого пародонтиту значення пародонтального індексу O'Leary було знижено в 4,32 разу з $61,8 \pm 5,1$ % до $14,3 \pm 0,91$ %, а у хворих з ІІ ступенем генералізованого пародонтиту значення пародонтального індексу O'Leary було знижено в 4,22 разу з $72,2 \pm 5,1$ % до $17,1 \pm 1,2$ %. Таким чином у контрольній підгрупі значення індексу O'Leary було знижено в 4,43 разу з $67,33 \pm 6,1$ % до $15,2 \pm 0,12$ % (табл. 2; рис. 2). Значення показників пародонтального індексу O'Leary у хворих основної і контрольної підгруп були статистично достовірними ($p < 0,05$).

Після проведеного курсу лікування слизова оболонка ясен була блідо-рожевого кольору, практично не кровоточила під час чищення зубів і зондування. Відкладення на зубах були відсутні. У пацієнтів була значно зменшена патологічна рухомість зубів, лише у 7 (38,89 %) з 18 хворих з ІІ ступенем захворювання була виявлена рухомість нижніх фронтальних зубів І ступеня. Запалення в яснах згідно проби Шіллера-Писарєва було відсутнє у 10 з 12 (83,33 %) пацієнтів з І ступенем генералізованого пародонтиту і у 11 з 18 (61,11 %) хворих з ІІ ступенем генералізованого пародонтиту. У числовому виразі значення цієї проби (йодне число Свракова) у пацієнтів основної підгрупи зменшилося у 2,15 разу з $2,67 \pm 0,26$ до лікування до $1,24 \pm 0,09$ після лікування ($p < 0,05$): при першому ступені у 2,18 разу з $2,44 \pm 0,24$ до $1,12 \pm 0,09$ і при ІІ ступені у 2,12 разу з $2,88 \pm 0,27$ до $1,36 \pm 0,09$. У пацієнтів контрольної підгрупи воно відповідно зменшилося у 1,87 разу і становило $2,78 \pm 0,27$ до та $1,49 \pm 0,09$ ($p < 0,05$) після лікування; при І ступені зменшилося у 1,88 разу з $2,58 \pm 0,25$ до $1,37 \pm 0,13$ і при ІІ ступені в 1,91 разу з $2,91 \pm 0,28$ до $1,52 \pm 0,14$ (табл. 2). Отримані дані статистично достовірно відрізнялися між собою ($p < 0,05$). Графічно це представлено на рис. 3.

Для кількісного порівняння рівня запального процесу в яснах був використаний індекс РМА, який зменшився після проведеного лікування, що свідчило зменшення рівня індексу РМА (табл. 2). У разі І ступеня генералізованого пародонтиту хворих основної підгрупи значення індексу РМА було знижено в 7,04 разу з $72,5 \pm 2,7$ % до $10,3 \pm 0,76$ %. У разі наявності ІІ ступеня генералізованого пародонтиту індекс РМА був знижений в 6,26 разу з $78,2 \pm 2,7$ % до $12,5 \pm 0,9$ %. У пацієнтів основної підгрупі індекс РМА знизився в 6,44 разу з $75,4 \pm 2,7$ % і становив

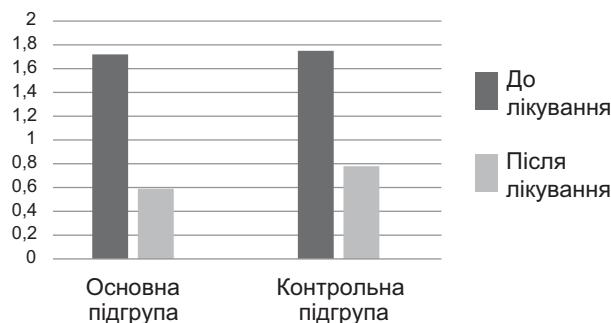
Значення гігієнічного індексу OHI-S

Рис. 1. Значення гігієнічного індексу OHI-S до лікування та після лікування.

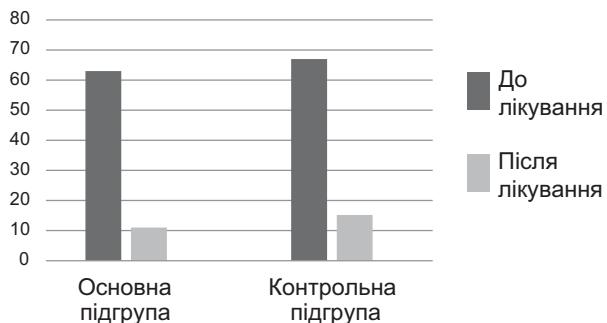
Значення індексу O'Leary

Рис. 2. Значення пародонталного індексу O'Leary до лікування та після лікування.

Кількісне значення проби Шіллера-Писарєва

Рис. 3. Кількісне значення проби Шіллера-Писарєва до лікування та після лікування.

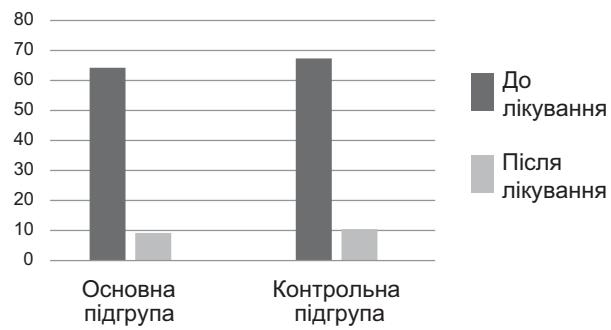
Зміни індексу РМА

Рис. 4. Значення індексу РМА до лікування та після лікування.

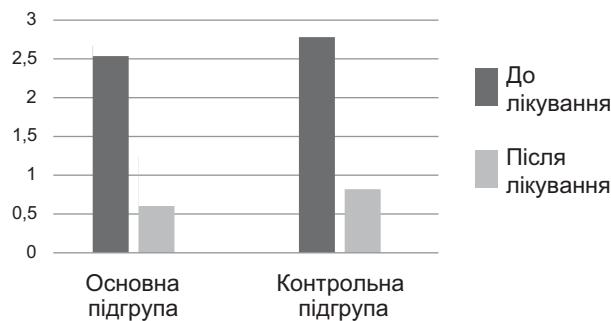
Значення індексу кровоточивості

Рис. 5. Значення індексу кровоточивості (PBI) до лікування та після лікування.

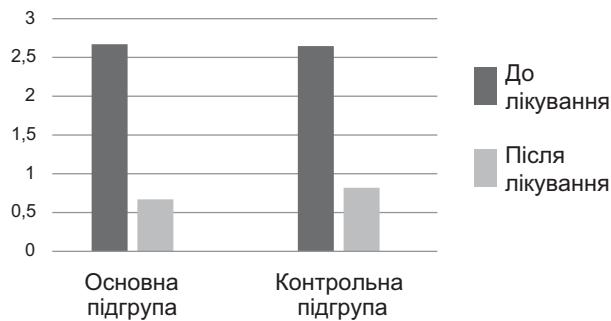
Значення пародонタルного індексу

Рис. 6. Значення пародонタルного індексу (PI) до лікування та після лікування.

$11,7 \pm 0,79\%$. В контрольній підгрупі у разі І ступеня генералізованого пародонтиту значення індексу РМА було знижене в 5,92 разу з $79,9 \pm 2,7\%$ до $13,5 \pm 0,7\%$, а у хворих з II ступенем генералізованого пародонтиту значення індексу РМА було знижене в 5,59 разу з $83,3 \pm 2,8\%$ до $14,9 \pm 0,9\%$. Таким чином у контрольній підгрупі значення індексу РМА було знижено в 5,84 разу з $82,4 \pm 3,51\%$ до $14,11 \pm 0,98\%$. Значення показників індексу РМА хворих основної і контрольної підгрупи були статистично достовірно відмінні між собою ($p < 0,05$). Графічно це представлено на рис. 4.

Проведене комплексне лікування приводило до зниження рівня кровоточивості ясен, про що свідчили значення індексу РВІ (табл. 2). У разі І ступеня генералізованого пародонтиту хворих основної підгрупи значення індексу РВІ знизилося у 3,99 разу ($p < 0,05$) з $2,67 \pm 0,19$ бала до

$0,67 \pm 0,06$ бала. У разі наявності ІІ ступеня генералізованого пародонтиту індекс РВІ був знижений в 3,34 разу: з $2,87 \pm 0,19$ бала до $0,86 \pm 0,07$ бала. У пацієнтів основної підгрупи індекс РВІ знизився в 3,66 разу з $2,78 \pm 0,19$ бала до $0,76 \pm 0,07$ бала. В контрольній підгрупі у разі І ступеня генералізованого пародонтиту значення індексу РВІ було знижено у 3,17 разу з $2,57 \pm 0,19$ бала до $0,81 \pm 0,07$ бала ($p < 0,005$). У хворих з ІІ ступенем генералізованого пародонтиту значення індексу РВІ було знижено в 3,07 разу: з $2,89 \pm 0,19$ бала до $0,94 \pm 0,08$ бала. У контрольній підгрупі значення індексу РВІ було знижено в 3,13 разу: – з $2,72 \pm 0,19$ бала до $0,87 \pm 0,08$ бала. Графічно це представлено на рис. 5.

Загальний стан пародонта можна оцінити за допомогою пародонタルного індексу (PI). Відмічені певні позитивні зміни індексу PI після проведеного лікування: у

Таблиця 2

**Індексна оцінка стану тканин пародонта
у хворих на генералізований пародонтит з проявами психоемоціонального стресу
після лікування ($M \pm m$)**

Показники	Терміни обстеження	I ступінь		II ступінь	
		Підгрупи			
		Основна	Контрольна	Основна	Контрольна
OHI-S (бали)	До лікування	1,54±0,09	1,67±0,16	1,77±0,17	1,83±0,17
	Після лікування	0,51±0,05*	0,64±0,06	0,65±0,07*	0,88±0,07
Індекс O'Leary (%)	До лікування	57,3±5,1	61,8±5,1	79,2±5,8	72,2±5,1
	Після лікування	10,2±0,89*	14,3±0,91	13,6±0,97*	17,1±1,2
Проба Шіллера-Писарєва (бали)	До лікування	2,44±0,24	2,58±0,25	2,88±0,27	2,91±0,28
	Після лікування	1,12±0,09*	1,37±0,13	1,36±0,09*	1,52±0,14
Індекс PMA (%)	До лікування	72,5±2,7	79,9±2,7	78,2±2,7	83,3±2,8
	Після лікування	10,3±0,76*	13,5±0,7	12,5±0,9*	14,9±0,9
Індекс PBI (бали)	До лікування	2,67±0,19	2,57±0,19	2,87±0,19	2,89±0,19
	Після лікування	0,67±0,06*	0,81±0,07	0,86±0,07*	0,94±0,08
Пародонтальний індекс PI (бали)	До лікування	1,75±0,39	1,83±0,44	3,47±0,34	3,66±0,46
	Після лікування	0,63±0,06*	0,82±0,01	0,84±0,07*	0,99±0,07

Примітки: * дані достовірно ($p < 0,05$) відрізняються від даних контрольної підгрупи

разі наявності I ступеня генералізованого пародонтиту у хворих основної підгрупи його значення зменшується в 2,78 разу з $1,75 \pm 0,39$ бала до $0,63 \pm 0,06$ бала (табл. 2). У разі наявності II ступеня дистрофічно-запального процесу у хворих основної підгрупи значення пародонтального індексу зменшувалося в 4,13 разу з $3,47 \pm 0,34$ до $0,84 \pm 0,07$ бала. Таким чином, у хворих основної підгрупи індекс PI знижувався у 3,97 разу з $2,66 \pm 0,3$ до $0,67 \pm 0,04$ бала. У пацієнтів контрольної підгрупи з I ступенем значення пародонтального індексу знижувалося у 2,23 разу з $1,83 \pm 0,44$ бала до $0,82 \pm 0,01$ бала; з II ступенем генералізованого пародонтиту значення індексу PI зменшувалося у 3,69 разу з $3,66 \pm 0,46$ бала до $0,99 \pm 0,07$ бала. Загалом значення пародонтального індексу зменшувалося в 3,53 разу

з $2,75 \pm 0,46$ до $0,78 \pm 0,07$ бала. Ці значення пародонтального індексу у хворих основної та контрольної підгрупи статистично достовірно ($p < 0,05$) відрізняються між собою. Графічно це представлено на рис. 6.

В цілому дані індексної оцінки стану пародонта після проведеного лікування представліні у табл. 2.

Висновок

Таким чином, отримані клініко-лабораторні результати обстеження пацієнтів у найближчі терміни спостережень свідчать про клінічну ефективність застосування комплексу адреноблокаторів для лікування хворих на генералізований пародонтит з проявами психосоматичного стресу.

ПОСИЛАННЯ

- Borgnakke W.S., Ylçstalo P.V., Taylor G.W., Genco R.J. Effect of periodontal disease on diabetes: systematic review of epidemiologic observational evidence. *J Periodontol*. 2013;84(4 Suppl):S135–52.
- Borysenko A.V. Zabolevaniya parodonta. – K.: VSI «Medititsina». 2013. – 456 s.
- Danilevskiy N.F. Sistematika bolezney parodonta. *Visnik stomatologii*. 1994; 1:17–21.
- Genco R.J. Host responses in periodontal diseases: current concepts. *J Periodontol*. 1992;63(Suppl):338–55.
- Genco R.J. Current view of risk factors for periodontal diseases. *J Periodontol*. 1996;67:1041–1049.
- Genco R.J., Borgnakke W.S. Risk factors for periodontal disease. *Periodontol* 2000 2000;13:62:59-94
- Genco R.J., Ho A.W., Kopman J., Grossi S.G., Dunford R.G., Tedesco L.A., et al. Models to evaluate the role of stress in periodontal disease. *Ann Periodontol*. 1998;3:288–302.
- Green J.C., Vermillion J.R. The simplified oral hygiene index. *J. Am. Dent. Assoc.*, 1964; 68: 7-10.
- Green J.C., Vermillion J.R. The oral hygiene index: A method for classifying oral hygiene status. *J. Am. Dent. Assoc.*, 1960; 61: 172-175.
- Kononova O. V. Eksperimentalne obhruntuvannia zastosuvannia adrenoblokatoriv. Sovremennaia stomatolohiya, 2018; 2: 86-89.
- Kononova O. V. Patohistolohichne doslidzhennia vplyvu kompleksa adrenoblokatoriv na reheneratsiu kistky shchelepy. Sovremennaia stomatolohiya. 2018; 3: 36-38.
- Kononova O. Vilianiye linkomitsina na sostoyaniye parodonta u krys s adrenalinovym stressom. *Visnik stomatologii*. 2016; 96 (3): 26-28.
- Kononova O. V., Borisenko A. V., Levitskiy A. P. Vilianiye oralnykh geley kvartulina i adrenoblokatorov na sostoyaniye parodonta u krys s adrenalinovym stressom. *Visnik stomatologii*. 2016; 97 (4): 8-11.
- Kornman K. Mapping the pathogenesis of periodontitis: a new look. *J. Periodontol*. 2008; 79 (8): 1560-1568.
- Lang N.P., Lindhe J. Clinical Periodontology and Implant Dentistry. – Somerset : Wiley Blackwell, 2015. - 1480 p.
- LeResche L, Dworkin S.F. The role of stress in inflammatory disease, including periodontal disease: Review of concepts and current findings. *Periodontol* 2000. 2002;30:91–103.
- Lovibond S.H., Lovibond P.F. Manual for the Depression Anxiety & Stress Scales. 2nd ed. Sydney: Psychology Foundation; 1995. – 346 p.
- Mintser O.P., Voronenko Yu.V., Vlasov V.V. Obrobka klinichnykh ta eksperimentalnykh danykh u medytsyni. K.: Vyshcha shk., 2003. – 350 s.
- Mühlemann H.R., Son S. Gingival sulcus bleeding – a leading symptom in initial gingivitis. *Helv. Odontol. Acta.*, 1971; 15: 107-110.
- Newman M., Takei H., Klokkevold P., Carranza F. Newman and Carranza's Clinical Periodontology, 13th Edition. – St. Louis: Saunders, 2018. - 944 p.
- Parma C. Parodontopathien. I.A. Verlag, Leipzig, 1960. – 203 p.
- Radyuk O.M. Vosmifaktorny lichnostnyy oprosnik Spilbergera-Radyuka. – Minsk: RIVSh. 2009. – 96 s.

23. Reners M., Breex M. Stress and periodontal disease. Int. J. Dent. Hyg., 2007; 5(4): 199-204.
24. Russel A.L. A system of classification and scoring for prevalence surveys of periodontal disease. J. Dent. Res., 1956; 36: 922-925.
25. Soory M. Association of periodontitis with rheumatoid arthritis and atherosclerosis: novel paradigm in etiopathogenesis and management. Open Access Rheumatol. Res. Rev., 2010; 2: 1-16.
26. Spielberger C. D. Test Anxiety Inventory. Sampler Set. Manual, Test, Scoring, /C.D. Spielberger. - Redwood City: Mind Garden, 1980. – 240 p.
27. Svrakov D., Atanasova E. Parodontopatii (etiologiya, klinika i lechenie). Sofiya: Gosudarstvennoye izdatelstvo «Meditina i fizkultura». 1962. – 212 s.
28. Tarasenko L.M.. Petrushank T.A. Stress i parodont. – Poltava. 1999. – 192 s.
29. Taylor G.W., Borgnakke W.S. Periodontal disease: associations with diabetes, glycemic control and complications. Oral Dis 2008;14:191–203.
30. Tonetti M.S., Van Dyke T.E. Working group 1 of the joint EFP/AAP Workshop. Periodontitis and atherosclerotic cardiovascular disease: consensus report of the Joint EFP/AAP Workshop on Periodontitis and Systemic Diseases. J Periodontol 2013;84(4 Suppl):S24–29.

Ефективність лікування обострившогося течения генералізованного пародонтита у больних с проявленнями психоемоціонального стресу

O.B. Кононова

Резюме. На сучасний день обшпринятым этиологическим фактором заболеваний пародонта является пародонтопатогенная микрофлора. В случае возникновения благоприятных обстоятельств (наличие системных заболеваний, снижение общей или местной резистентности) она быстро размножается и вызывает поражение пародонта: гингивит или пародонтит. Среди этих системных поражений значительное место занимает психологический стресс. Это следует учитывать в комплексном лечении больных генерализованным пародонтитом. Учитывая это, предложена медикаментозная схема подготовки больных генерализованным пародонтитом обострившегося течения с наличием психоемоціонального стресу с применением модифицированного комплекса адреноблокаторов.

Цель исследования: определение результатов клинической эффективности применения модифицированного предложенного комплекса адреноблокаторов в комплексном лечении больных генерализованным пародонтитом обострившегося течения в случае наличия у них психоемоціонального стресу.

Материалы и методы. Данное клиническое исследование было проведено на группе из 50 больных генерализованным пародонтитом обострившегося течения I-II степени, с наличием у них психоемоціонального стресу. Медикаментозное лечение проводили с использованием предложенной модифицированной премедикации комплексом адреноблокаторов. Было проведено комплексное обследование состояния тканей пародонта пациентов до и после лечения. Для оценки клинической эффективности лечения использовали пробу Шиллера-Писарева (1962), индекс PMA C. Parma (1961), гигиенический индекс OHI-S (1978), индекс PBI (H.R. Mühlmann, S.Son, 1971), пародонтальный индекс PI (A.L. Russel, 1956). Уровень психологического стресса оценивали с помощью опросников DASS-21 и Spielbergera-Xанина.

Результаты. Было установлено, что включение предложенной модифицированной премедикации комплексом адреноблокаторов в комплексную терапию больных генерализованным пародонтитом обострившегося течения с проявлениями психоемоціонального стресу позволяет эффективно подавлять дистрофически-воспалительный процесс в тканях пародонта. Это подтверждает снижение индексов PMA, OHI-S, PBI, PI в ближайшие сроки наблюдения.

Выводы. Применение предложенной модифицированной премедикации комплексом адреноблокаторов позволяет повысить эффективность лечения больных генерализованным пародонтитом обострившегося течения с проявлениями психоемоціонального стресу.

Ключевые слова: генерализованный пародонтит, пациенты с проявлениями психоемоціонального стресу, модифицированная медикаментозная премедикация комплексом адреноблокаторов, ближайшие сроки наблюдения.

The effectiveness of the treatment of patients with exacerbative course of generalized periodontitis with manifestations of psychoemotional stress

O.Kononova

Abstract. To date, the most important etiological factor in the occurrence of periodontal diseases (inflammatory, dystrophic-inflammatory) is considered to be periodontal pathogenic microflora of the dental biofilm. To realize its pathogenic potential, it is important to have a favorable effect of certain system factors. A special place among these systemic factors is psychological stress, the spread of which is constantly growing. This should be taken into account in the complex treatment of patients with generalized periodontitis. Considering this, a medical scheme for the preparation of patients with exacerbative course of generalized periodontitis with the presence of psycho-emotional stress using a complex of adrenoblockers has been proposed.

Objective: to determine the clinical efficacy of the proposed complex of adrenoblockers in the complex treatment of patients with exacerbative course of generalized periodontitis in the presence of psychoemotional stress.

Material and research methods. For this study, 50 patients were selected with a generalized chronic periodontitis exacerbative course with the presence of psychoemotional stress. Medicamentous treatment was performed using the proposed premedication with a complex of adrenoblockers. A comprehensive survey of the condition of the periodontal tissues of patients before treatment and after treatment was carried out. To assess the clinical efficacy of treatment, a test of Schiller-Pisarev (1962), PMA index by C. Parma (1961), hygienic index OHI-S (1978), index PBI (H.R. Mühlmann, S.Son, 1971), periodontal index PI (A.L. Russel, 1956) were used. The level of psychological stress was assessed using the DASS-21 and Spielberger-Khanin questionnaires.

Results. As a result of the investigation it was found that the usage of the proposed complex of adrenoblockers in the complex therapy of patients with exacerbative course of generalized periodontitis with the presence of psychoemotional stress can effectively inhibit the dystrophic-inflammatory process in periodontal tissues in a long-term of the investigation. This confirms by the decline in the index PMA, OHI-S, PBI, PI at nearest term of observation.

Conclusions. Usage of the proposed complex of adrenoblockers increases the effectiveness of treatment of exacerbative course of generalized periodontitis in patients with the presence of psychoemotional stress at nearest observation terms.

Key words: generalized periodontitis, psychoemotional stress, complex of adrenoblockers, long-term observation terms.

Кононова Оксана Валеріївна – канд. мед. наук,
доцент кафедри терапевтичної стоматології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця.
Тел.: +38 (050)-146-25-45, e-mail: vladoks2010@gmail.com.